

Høringsnotat vedrørende metodeundervisning på ny studieordning

I lys av dekanatets dokument med ulike forslag til metodeundervisning på en ny studieordning, og det etterfølgende allmøtet den 16. mai, vil vi gi uttrykk for noen synspunkter angående forslagene.

1. Grunnlagsdokumentene, herunder innhentet informasjon om studieordningene i Oslo og Tromsø, trekker i retning av at elementet av metodeundervisning bør styrkes. Dekanatet antyder selv en økning fra 48 til 55 studiepoeng som er allokert til "ikke-dogmatiske" fag. Dette sier vi oss enige i.

2. Dokumentasjonen legger til grunn at det har skjedd en "jussifisering" av EXFAC og EXPHIL. Selv om denne endringen ikke har vært gjenstand for en forutgående studiepolitisk debatt i studietvalget og fakultetsstyret, eller er koordinert med øvrige deler av studiet, er den et faktum å forholde seg til.

Ut fra pragmatiske vurderinger kan det være grunn til å videreføre denne endringen, men slik at EXFAC og EXPHIL benyttes som en plattform for en mer dyptgående innlæring av juridisk metode i etterkant av disse forberedende kursene.

En naturlig progresjon i studiet tilsier at det i EXFAC gis grundig undervisning i rettssystemets institusjoner, og hvordan disse institusjonene arbeider og produserer rettskilder. Dette vil så utgjøre grunnlag for senere og mer spesifikk metodeundervisning. Helt i begynnelsen av studiet, uten undervisning innen spesifikke rettsområder, er det begrenset hvor mye studentene kan tilegne seg av kunnskap og ferdigheter knyttet til juridisk metode.

3. Etter vårt skjønn bør det bygges inn et solid innslag av opplæring i metodiske spørsmål på første studieår, andre semester eller andre studieår, første semester. Pedagogisk er dette hensiktsmessig, fordi studentene da har fått føling med juridisk metode i praktisk orienterte fag. Studentene vil dermed være disponert for å forstå mer avanserte metodiske problemer knyttet til tekniske grep av typen analogi eller regeldanning, så vel som integrasjon av ulovfestet rett. En introduserende del knyttet til integrasjon og implementering av folkerettslige forpliktelser i intern norsk rett, kan bygges inn.

Studentene vil på dette modningsnivået kunne bygge en solid metodisk plattform som forbereder dem til undervisning i senere emner på en bedre måte enn det som er tilfellet i dag.

Vi ser altså for oss et metodeemne, i dekanatets dokument kalt metode 2, som representerer en utbygging og utdypning av dagens JUS114. Deler av stoffet som gjennomgås i Nygaards «Rettsgrunnlag og standpunkt» og i Arnesen og Stenviks «Internasjonalisering og juridisk metode» kan inngå i kurset i tillegg til eksisterende litteratur på JUS114.

4. Etter vårt skjønn kan dagens forventninger fra rettspleien og det praktiske rettsliv begrunne at metode prioriteres som et eget emne *også etter metode 2*, i form av et nytt metode 3.

Her er dagens JUS133 det naturlige utgangspunkt fordi det allerede har klare elementer av å være et perspektivfag av den typen som metode 3 må være. Men kurset må tilpasses sin rolle og funksjon i en ny studieordning, og kvalitetssikres i samsvar med det:

Det viktigste i metode 3 er etter vårt skjønn å gi studentene et solid kunnskapsmateriale og refleksjonsgrunnlag innen *rettsvitenskapelig* metode. Moderne rettsanvendelse krever stor grad av bevissthet og kritisk sans med hensyn til hvilke kilder man legger vekt på, hvordan og med hvilken styrke. Aktuelle kilder er i endring hele tiden. Studentene trenger et solid "normativt apparat" for å prosessere ny informasjon, nye kilder og gjøre forsvarlige slutninger fra kildematerialet. Juridisk metode som alminnelig instrument for problemløsning, bør være oppdatert og mest mulig utviklet når studenten forlater studiet.

I tillegg bør et økt innslag av metode inneholde elementer som *bedre forbereder studentene til skriving av masteroppgave* enn hva vi makter innenfor dagens studieordning. En problematisering av forholdet mellom "vanlig juridisk metode" og "rettsdogmatisk metode" og andre "rettsvitenskapelige metoder" vil være en orientering som er relevant og utviklende i et profesjonsstudium som vårt.

En god del av de elementene som er nevnt foran, er allerede en del av JUS133, men emnet kan utvikles og kvalitetssikres ytterligere. Det vil være naturlig å bygge på innholdet i det nye metode 2, og utdype det metodiske perspektivet på utvalgte sentrale punkter i samsvar med det som er skissert. Det internasjonale perspektivet vil fremdeles være viktig å ivareta.

Metode 3 bør også bringe inn perspektivfag som passer til et profesjonsstudium. Etter vår oppfatning er *rettsfilosofiske perspektiver* det mest nærliggende tillegget som bør prioriteres i så måte. Et tilpasset lærestoff i rettsfilosofi kan gi studentene et kritisk perspektiv på egen virksomhet. Det vil også være godt forenlig med ønskemålet om å integrere etikk i kurset.

Det er naturlig med et samarbeid mellom de emneansvarlige for metode 2 og 3, samt de emneansvarlige for forskerskolen og forskerlinjen, for å koordinere og kvalitetssikre innholdet i den mer spesifikke metodeundervisningen som fakultetet tilbyr studentene.

Et særskilt problem er hvor i studieløpet metode 3 skal plasseres. Å begynne denne undervisningen først på femte studieår, blir etter vår mening for sent. En må finne en løsning som sikrer studentene tid til modning av kunnskapene og ferdighetene knyttet til metode 3, særlig med tanke på senere skriving av masteroppgave. Metode 3 bør derfor starte allerede på tredje eller fjerde studieår, men likevel slik at koblingen til masteroppgaven blir tydelig for studentene.

5. Når det gjelder forslaget om å lage et alternativt og supplerende «metode 3»-fag som inkluderer innslag fra andre vitenskaper (Aarli m.fl.), skal forslagsstillerne ha honnør for vilje til å tenke nytt og utradisjonelt om hva et juss-studium kan inneholde.

Det er likevel grunn til å minne om at et «metode 3»-fag, plassert sent i studieløpet, må ha en dybde som innfrir kvalifikasjonsrammeverkets krav til kunnskaps- og ferdighetsutvikling på høyere nivå. Det vil altså ikke være nok å bevege seg på overflaten av samfunnsvitenskapelige metoder. Slike metoder er det ikke tradisjon for i rettsvitenskapelige studier, og det er spørsmål om fakultetets ansatte har tilstrekkelig kompetanse til å undervise på dette høyere nivået.

Forslaget fra Aarli m.fl. kom på et tidspunkt da prosessen var konsentrert om å plassere allerede eksisterende biter i det helhetlige bildet. Forslaget har derfor ikke blitt undergitt noen reell diskusjon.

Etter vårt skjønn må forslaget dermed konkretiseres, begrunnes og kvalitetssikres ytterligere, dersom det skal implementeres i studieordningen. Det er behov for en grundigere debatt: Er det akkurat denne retningen som skal representere en fornying av jusstudiet, og har fakultetet den nødvendige kompetanse til å innfri kravene som kvalifikasjonsrammeverket stiller til et slikt emne?

Denne debatten behøver for øvrig ikke hindre progresjonen i arbeidet med ny studieordning. Fakultetet kan uansett vedta andre endringer knyttet til juridisk metode, og vurdere den alternative og supplerende varianten av metode 3, når forslaget er nærmere utviklet og konkretisert fra forslagsstillerne.

Dragefjellet 1. juni 2018

Bjarte Askeland
-sign.-

Knut Martin Tande
-sign.-

Erik Monsen
-sign.-